

DE VIER SCENARIO'S

De vier scenario's

Eigen Energie, New Green Deal, Going Concerns en Een Overvloed aan Zon beschrijven verschillende visies op de ontwikkelingen in energievoorziening in Overijssel. Hoe ziet de wereld er in 2030 uit? Deze toekomstbeelden laten zien welke richting het op kan gaan.

scenario 1 Eigen Energie

- Fossiele brandstoffen: prijs verdubbelt.
- Eigen energieproductie wordt hip.
- Overijssel produceert 30% van de energie zelf.

1) Gaan energienetwerken op datanetwerken lijken? Weergave internetverkeer op 15 januari 2007, om 14.13 uur.

2) Einde van een tijdperk

3) Smart grids.

4) Zelf energie opwekken

scenario 2 New Green Deal

- Het Nederlandse gasnet raakt in onbruik.
- Zon en wind pijlers in Europees energiebeleid.
- Overijssel kan gebruik van bodemwarmte ontwikkelen.
- Overijssel heeft weinig invloed én weinig zorgen.

5) Windring op de Noord-zee?

6) Discussies over het landschap.

7) Grondgebruik en zonnecollectoren.

8) Coöperatieve biogasinstallatie van 50 veehouders in Heeten.

9) Bioethanolproductiebedrijf, Agrana, Pischelsdorf (D).

10) Reactor voor energieopwekking uit biomassa bij agrarisch bedrijf.

11) Kolencentrale.

9) Bioethanolproductiebedrijf, Agrana, Pischelsdorf (D).

10) Reactor voor energieopwekking uit biomassa bij agrarisch bedrijf.

11) Kolencentrale.

12) Oplaadpunten in parkeergarage onder Hoog Catharijne, Utrecht.

13) Akkers van de toekomst. De 11 MW Serpa Solar Power Plant in de Portugese Alentejo.

14) LED's hebben de toekomst.

15) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

16) Phayton P1001 LED's.

17) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

18) Rijden op waterstof.

19) De eenvoud van waterstofproductie.

20) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

21) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

22) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

23) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

24) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

25) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

26) Phayton P1001 LED's.

27) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

28) Rijden op waterstof.

29) De eenvoud van waterstofproductie.

30) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

31) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

32) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

33) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

34) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

35) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

36) Phayton P1001 LED's.

37) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

38) Rijden op waterstof.

39) De eenvoud van waterstofproductie.

40) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

41) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

42) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

43) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

44) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

45) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

46) Phayton P1001 LED's.

47) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

48) Rijden op waterstof.

49) De eenvoud van waterstofproductie.

50) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

51) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

52) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

53) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

54) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

55) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

56) Phayton P1001 LED's.

57) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

58) Rijden op waterstof.

59) De eenvoud van waterstofproductie.

60) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

61) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

62) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

63) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

64) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

65) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

66) Phayton P1001 LED's.

67) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

68) Rijden op waterstof.

69) De eenvoud van waterstofproductie.

70) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

71) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

72) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

73) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

74) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

75) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

76) Phayton P1001 LED's.

77) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

78) Rijden op waterstof.

79) De eenvoud van waterstofproductie.

80) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

81) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

82) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

83) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

84) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

85) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

86) Phayton P1001 LED's.

87) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

88) Rijden op waterstof.

89) De eenvoud van waterstofproductie.

90) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

91) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

92) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

93) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

94) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

95) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

96) Phayton P1001 LED's.

97) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

98) Rijden op waterstof.

99) De eenvoud van waterstofproductie.

100) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

101) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

102) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

103) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

104) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

105) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

106) Phayton P1001 LED's.

107) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

108) Rijden op waterstof.

109) De eenvoud van waterstofproductie.

110) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

111) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

112) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

113) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

114) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

115) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

116) Phayton P1001 LED's.

117) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

118) Rijden op waterstof.

119) De eenvoud van waterstofproductie.

120) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

121) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

122) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

123) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

124) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

125) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

126) Phayton P1001 LED's.

127) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

128) Rijden op waterstof.

129) De eenvoud van waterstofproductie.

130) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

131) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

132) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

133) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

134) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

135) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

136) Phayton P1001 LED's.

137) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

138) Rijden op waterstof.

139) De eenvoud van waterstofproductie.

140) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

141) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

142) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

143) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

144) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

145) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

146) Phayton P1001 LED's.

147) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

148) Rijden op waterstof.

149) De eenvoud van waterstofproductie.

150) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

151) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

152) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

153) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

154) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

155) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

156) Phayton P1001 LED's.

157) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

158) Rijden op waterstof.

159) De eenvoud van waterstofproductie.

160) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

161) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

162) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

163) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

164) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

165) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

166) Phayton P1001 LED's.

167) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

168) Rijden op waterstof.

169) De eenvoud van waterstofproductie.

170) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

171) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

172) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

173) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

174) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

175) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

176) Phayton P1001 LED's.

177) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

178) Rijden op waterstof.

179) De eenvoud van waterstofproductie.

180) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

181) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

182) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

183) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

184) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

185) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

186) Phayton P1001 LED's.

187) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

188) Rijden op waterstof.

189) De eenvoud van waterstofproductie.

190) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

191) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking (Shaw Industries).

192) Is er in Nederland draagvlak voor kernenergie?

193) Konecr Power Plastic. 3e generatie flexibele zonnepanelen; Organic Photovoltaic technologie verdringt de op silicium gebaseerde technieken.

194) 'Solar Ivy' (zonneklimop) ontwerp van Sustainably Minded Interactive Technology (SMIT).

195) Protuberans op de zon, bestaande uit getioniseerd helium van 60.000 graden Kelvin, op 29 september 2008 (NASA).

196) Phayton P1001 LED's.

197) De rode gebieden ontvangen het meeste zonlicht, de paarse het minste. (World Solar Energy Potential, NASA).

198) Rijden op waterstof.

199) De eenvoud van waterstofproductie.

200) Windmolens: aanwinst voor vervuiling van het landschap?

201) Volledig 'cradle-to-cradle' vloerbedekking

Zeven trends op de energiemarkt

Het Trendbureau Overijssel heeft een groep deskundigen gevraagd wat zij de belangrijkste trends op de energiemarkt vinden. Dat zijn deze zeven trends geworden. Op de website is het Trendpanorama helemaal uitgewerkt. De trends van de komende jaren op een rij:

1 Milieubewustzijn

- Milieubewustzijn
- Prijsstijging fossiele brandstoffen
- Innovatie
- Onafhankelijkheid
- Toename rol ICT
- Grotere diversiteit aan actoren
- Prosument

2 Prijsstijging brandstoffen

Steeds meer mensen maken zich zorgen over CO₂ uitstoot, klimaatverandering en milieuvuiling.

3 Innovatie

Door voortschrijdende technologische ontwikkelingen kan duurzame energie op steeds meer manieren worden opgewekt. We gaan efficiënter om met energie.

4 Onafhankelijkheid

Een groot deel van de Overijsselse bevolking vindt dat we te afhankelijk zijn van het buitenland, als het om energie gaat. De trend is om naar meer zelfvoorziening toe te werken.

5 Toename rol ICT

De rol van ICT bij de energieproductie en -distributie zal toenemen. Hierdoor kunnen lokale vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden.

6 Grotere diversiteit actoren

Er ontstaat op de energiemarkt een grotere diversiteit aan actoren. De huidige grootschalige systemen hebben niet langer een monopoliepositie.

7 Prosument

Door de technologische ontwikkelingen vervaagt de scheidslijn tussen energieconsumenten en energieproducenten. Er ontstaat prosumenten.

Agenda voor de toekomst

In de energiewereld is Overijssel een kleine speler. Dat betekent niet dat Overijssel of de Overijsselse samenleving buiten spel staan. De provincie heeft wel degelijk invloed. Bovendien is er een aantal mogelijkheden om zelf initiatieven te nemen. Vanuit de bestaande situatie worden richtingen voor de toekomst beschreven. Bovenstaande tekst is een samenvatting. De hele tekst is te lezen op www.trendbureauoverijssel.nl/energie

Bestaande situatie

• Transitie

Het einddoel is duidelijk: het energiesysteem van de toekomst is niet meer op fossiele grondstoffen gebaseerd. De discussie gaat over hoe en met welke snelheid veranderingen worden doorgevoerd: de vorm en het tempo van het transitiepad.

• Sturingsmogelijkheden

Lokale en regionale overheden kunnen nu ook al zelf subsidies toekennen en regelgeving aanpassen, zoals bovenwettelijke eisen voor woningbouw. Bovendien is het draagvlak bij gemeenten en de bevolking groot.

• Politieke keuzes

Om een duurzaam energiesysteem mogelijk te maken, zijn politieke keuzes onontbeerlijk. Marktpartijen hebben teveel commerciële belangen om zelf het bestaande systeem te veranderen.

• Lokaal initiatief

Gemeenten, provincies en waterschappen nemen veel meer initiatieven om het energiesysteem duurzaam te maken dan het Rijk.

Richtingen voor de toekomst

• Externe actoren

In verschillende scenario's zijn lokale initiatieven economisch onmogelijk door keuzes die gemaakt zijn door hogere overheden. Om te zorgen dat die initiatieven wel door kunnen gaan, is een lobby bij het Rijk en bij de EU nodig.

• Eigen initiatief

Onder bevolking, bedrijfsleven en overheid in Overijssel is het draagvlak voor een duurzaam energiesysteem groot.

• Dilemma

Door de vele onzekerheden is het op regionaal niveau heel moeilijk om nu al ingrijpende keuzes te maken voor een nieuw energiesysteem.

• Gemeenschapsproject

De meeste Overijsselaars vinden dat de provincie voor energieproductie te afhankelijk is van het buitenland. Het is de moeite waard om te onderzoeken of groepen Overijsselaars hun eigen energie kunnen produceren.

• Netwerk

Met hun aandelen in Enexis hebben de provincie en gemeenten in Overijssel toegang tot het energienet. Zo kunnen ze een impuls geven aan duurzame ontwikkelingen en innovaties.

• Prosumenten

De traditionele scheiding tussen energieproducenten en energieconsumenten vervaagt. Huishoudens worden prosumenten: soms gebruiken ze

energie en soms leveren ze energie aan het net. De opkomst van prosumenten verandert de logica en structuur van het energienet.

• Gebiedsontwikkeling

De demografische krimp maakt het noodzakelijk te zoeken naar andere verdienmodellen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wellicht kan energie daar een bijdrage aan leveren.

• Economische factor

In Overijssel is bij de Universiteit Twente en een groot aantal bedrijven in de energiesector veel kennis aanwezig. Vooral op het gebied van biomassa en *smart grids* is Overijssel sterk.

• Landschap

Lokale energieproductie is zichtbaar in het landschap. Wat past wel en niet in het landschap? Discussie over inrichting van de ruimte is onvermijdelijk.

36) Algen: grondstof, veevoer, energie-bron.
37) Mogelijke doorbraken voor de toepassing van kernfusie. De Z-Accelerator, Sandia National Laboratories, USA.

• Cascadering

Bij cascadering worden grondstoffen in stapjes tot waarde en energie gemaakt, met een minimum aan energieverlies. Zo kan veel energie bespaard worden. Wel is er een heel andere planning en organisatie nodig.

• Diversiteit

Technische ontwikkelingen rond energie gaan snel. Tegelijk duurt de implementatie van nieuwe technieken lang. Tijdelijkheid en diversiteit van systemen zijn het grondbeginsel van het nieuwe energiebeleid.

Wolter Lemstra,
voorzitter programmaraad

'Het vlieg wiel komt op gang'

Met een motie van de Overijsselse Staten op 21 juni 2006 werd het startsein gegeven voor het Trendbureau Overijssel. Prof. dr. Wolter Lemstra, oud-burgemeester van Hengelo, is voorzitter van de programmaraad. Hij licht de positie, rol en doelstellingen van het Trendbureau kort toe.

• Waarom was er bij de Statenleden behoefte aan een trendbureau?

'Politiek is bij uitstek denken en handelen op korte termijn. Maar regeren is ook vooruitzien. Tien, vijftien, twintig jaar verder kijken. Binnen de Staten was het besef dat je daarvoor betrouwbare informatie over maatschappelijke trends en ontwikkelingen nodig hebt.'

• Het trendbureau Overijssel heeft een onafhankelijke positie. Wat is de meerwaarde?

'Het besluit om niet zelf het trendbureau te willen controleren is heel moedig van de provincie. Om echt onafhankelijk te blijven, moet het Trendbureau ook niet het werk van beleidsmedewerkers of de politiek doen. Dus: het Trendbureau maakt toekomstverkenningen, doet suggesties, maar geeft zeker geen beleidsadviezen.'

• Het Trendbureau levert een bijdrage aan het maatschappelijk debat in Overijssel. Wat is daarvan te zien?

'Bij iedere toekomstverkenning wordt samengewerkt met organisaties en bedrijven in Overijssel. Een paar voorbeelden: Kamers van Koophandel, Enexis, woningstichting SWZ, Twente, Universiteit Twente de hogescholen Windesheim en Saxion en een groot aantal gemeenten. Daarnaast geven we veel presentaties. Kortom: het vlieg wiel komt op gang.'

Wilt u weten wat het Trendbureau voor uw organisatie kan betekenen? Neem dan contact op met Hans Peter Benschop, 06 21 12 36 25, hp.benschop@overijssel.nl.

Verantwoording

Voor de toekomstverkenning 'energie' is een groot aantal deskundigen geraadpleegd. Vertegenwoordigers van veertig betrokken bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden namen deel aan workshops van het Trendbureau. Ook is een analyse gemaakt van bestaande scenario's uit binnen- en buitenland. Een compleet overzicht van de geraadpleegde bronnen vindt u op: www.trendbureauoverijssel.nl/energie. Future Consult uit Amsterdam heeft het Trendbureau Overijssel bij deze verkenning ondersteund.